

HOOLDUSÕPPE TEGEVUSVALDKONDADE KAVAD

KOGNITIIVSED OSKUSED		
I arengutase	II arengutase	III arengutase
• Eeltunnetuse kujundamine . Elementaarsete reaktsioonide esile kutsumine: pilgu suunamine, puudutamine ja kompimine esemete panemine suhu. • Kompimismeel. Puudutamisele reageerimine. Puudutamise talumine. Esemete puudutamine koostegevuses. Kätte pandud esemete hoidmine. • Nägemismeel. Valgusele reageerimine. Aeglaselt liikuva eseme, valguse lühiaegne jälgimine. • Haistmismeel. Erinevate lõhnade nuusutamine,	• Erinevate aistingute seostamine. • <i>Võta-anna</i> tegevused esemetega. • Esemete paigutamine/asetamine ettenäidatud kohta. Esemete otsimine õpetaja suunamisel (pildilt, toast). • Esemete valik ja paigutamine vastavasse vormi. • Sarnaste piltide/kujude/objektide leidmine (nt kaks elevanti). • Nimetatud tuttavatele esemetele osutamine (käega, pilguga). • Õpetaja suunamisel erinevate häälte tegemine, milles on kindel tempo ja rütm (plaksutamine, koputamine jne).	• Objektikahe tunnuse märkamine (suunamisel). • Igapäevaste esemete tavapärase asukoha teadmine ka juhul, kui ese ei ole nähtaval (nt riided käivad kapis). • Mitmest klotsist torni ehitamine. • Üksteise sisse ja peale käivate lelude ühendamise (nt püramiid). • Kujundite paigutamine vastavasse vormi.

meeldivale/ebameeldivale lõhnale reageerimine. Maitsmismeel. Eri - maitsete tunnetamine. Meeldivale/ebameeldivale lõhnale reageerimine. Erinevate maitsete proovimise talumine. Kuulmismeel. Reageerimine helile. Pilgu/pea/keha pööramine heliallika suunas. - Helide tekitamine (nt kehapill, mõni ese) Tasakaalumeel. Erinevad - tasakaaluharjutused, nt erinevates suundades kiikumine, harjutused koos füsioterapeudiga matil, kasutades vastavaid palle jne. - Liigutuste kordamine meeldiva kogemuse jätkumiseks (nt palli viskamine, kõlapulkade toksimine).	- Ette näidatud lihtsate tegevuste jäljendamine (nt auto/palli veeretamine jne). Kompimise teel tuttavate esemete - äratundmine (nt: lusikas-söömine). Põhjus-tagajärg suhte harjutamine (nt joogipudeli haaramine, et kustutada janu). Orienteerumisõpetus. Igapäevastes tegevustes korduva situatsiooni äratundmine keskkonnast tulenevate vihjete põhjal (nt ujulas käimine, sööklas käimine).	- Ühe tunnuse alusel (kuju, värv, suurus) esemete rühmitamine. - Nimetatud pildile osutamine. - Eseme ja foto/pildi sobitamine. - Pildipaaride ühendamine. - Kaheosalise lihtsa pildi kokku panemine. - Pliiatsi ja pintsli sihipärane kasutamine (kritiseldamine).
--	--	--

• Takistavatest teguritest vabaneda üritamine (nt rätiku näo pealt ära tõmbamine). • Esemee eesmärgipärane haaramine (õpetaja suunamisel). • Orienteerumine lähiümbruses. Igapäevases ümbruses enese turvaliselt tundmine. Igapäevaste esemete märkamine keskkonnas. Kohanemine uute tingimustega (ruumid, inimesed). • Igapäevaselt korduva situatsiooni äratundmine keskkonnast tulenevate vihjete põhjal (nt söömisele eelneb põlle ette sidumine või mõne eseme katsumine või mõni väljend).		
--	--	--

KOMMUNIKATSIOON		
I arengutase	II arengutase	III arengutase
- Kommunikatsiooni eelduste kujunemine. Ümbritsevas toimuva jälgimine pilguga. Reageerimine inimehäälele Silmadega otsimine ja/või pea keeramine heliallika suunas. - Eneseväljendusele ärgitamine. Pilkkontakti loomine ja lühiajaline hoidmine. - Hääle esilekutsumine. Häälitsemine. Lalina esile toomine. - Hetkeline emotsionaalne reaktsioon situatsioonile, tuttavale häälele, sõnale (meeldib-ei meeldi). - Reageerimine üksikule esemele kui signaalile. Nähes signaaleset (nt. pall),	- Füüsilise kontakti võtmine soovitud eseme saamiseks, (nt viib voodi juurde kui soovib puhata). - Osutamine soovitud eseme saamiseks. - Näoilmete, erinevate hääletoonide mõistmine. - Žestile žestiga vastamine (nt. lehvitamine). - Häälituste matkimine. - Esemete kasutamine eneseväljenduseks (nt toob tassi, et juua paluda). - Igapäevategevuste seostamine fotode/PCS piltide, piktogrammide, lihtsustatud viibete ja/või signaalsõnadega. - Oma nimele reageerimine. - Jaatuse ja eituse väljendamine õpitud viisil.	- Õpitudfoto, PCS-pildi, piktogrammi, lihtsustatud viipe või (lalin) sõna situatsioonile vastav kasutamine, sh oma soovide väljendamiseks. - Kahesõnaliste lausungite (sh alternatiivsete suhtlusvahendite, nt suhtlustahvli) kasutamine konkreetsetes situatsioonides. - Lihtsamatele igapäevastele küsimustele vastamine (sh alternatiivset suhtlusvahendit kasutades), nt mis tund sul

mõistab järgnevat tegevust ja reageerib sellele mingil viisil. • Kuuldes signaalheli, mõistab järgnevat sündmust.	• Reageerimine keelule koostevuses, katkestab tegevuse vähemalt hetkeks (nt vabastab haardest ebasoovitava eseme).	on/algab, mis tundi lähed? jne). • Lihtsate igapäevaste korralduste järgimine (nt pane pall karpi). • Keelule reageerimine, keelatud tegevuse lõpetamine vähemalt mõneks ajaks.
--	--	---

MOTOORIKA		
I arengutase	II arengutase	III arengutase
Kirjeldus Iseseisvalte siirdu ega liigu. On ratastoolis, kärus võivoodis istuvas või lamavas asendis. • Füüsiline kontakt ja kehatunnetus. Füüsilise kontaktiga harjumine. Füüsilisele kontaktile positiivselt/negatiivselt reageerimine. Positiivne reageerimine kehaasendi muutmisele. Reageerimine ebamugavale asendile. Positiivne reageerimine erinevatele teraapilistele tegevustele. • Füsioterapeudi poolt tehtavate harjutustega harjumine lihaspinge	• Kasutabliikumisel abivahendit (ratastool, käimisraam vms), võib vajada abistamist. Kasutab ebatavalist liikumismustrit. • Kehaosadele osutamine, patsutamine koostegevuses (nt Knill tehnika). • Istumine ratastoolis, toolil, põrandal. • Toengpõlvituses (käpuli), põlvili olemine. • Pikali asendist istuma ja püsti asendisse siirdumine iseseisvalt või abiga. Soovi korral oma kehaasendi muutmine. • Lehitamine, plaksutamine, patsutamine • Liikumine roomates, rullides, käpuli, põlvili, istuli, püsti toe najal. • Liikumine ratastoolis, käimisraami abil.	• Liigubiseseisvalt. • Võib olla motoorselt kohmakas. • Osutab enda ja teiste kehaosadele. On võimeline sooritama harjutusi paaris või rühmas. • Seismine, kükitamine • Seismine ühel jalal (lühiajaliselt, vajadusel abiga) • Asendite sujuv vahetamine iseseisvalt. • Liigutuste matkimine. Liigutuste sooritamine

vähendamiseks ning lihastoonuse tõstmiseks. Asendid. • Pea hoidmine, tõstmine, pööramine erinevates asendites (kõhuliasendis, istudes, seisulaua seistes). • Kõhuliasendi lühiajaline aktsepteerimine. Võimalusel toetumine küünarvartele. Asendi säilitamine abiga või iseseisvalt. • Käpulasendi aktsepteerimine, säilitamine abiga. • Istumine kohandatud ratastoolis, eriistmes, põrandal või toolil (vajadusel abiga). • Sobivusel seismine seisulaua. Liigutuste sooritamise abiga:	• Eseme haaramine kahe käega. Eseme haaramine ühe käega, vahetamine käest kätte. Esimest lahti laskmine, viskamine. • Esemetega sihipärane manipuleerimine. • Toidu võtmine taldrikult (spetsiaalse) lusikaga, lusika suu juurde viimine (abiga, iseseisvalt). • Palli veeretamine, viskamine. • Esemete lahti tõmbamine aluselt, rebimine kasutades ühte kätt.	füüsilise, suulise või visuaalse juhendamise järgi. • Kõndimine ebatasasel maastikul, takistustest möödumine, nende ületamine. Liikumine trepil, kaldpinnal (vajaduse korral toest kinni hoides). • Tunnelist läbi roomamine. • Juhendamise korral varbseinal üles-alla ronimine. • Hüppamine batuudil, vajadusel abiga. • Ujumine, suusatamine, kelgutamine individuaalsel tasemel.
--	---	---

• Käte sirutamine õlaliigesest. Käe kõverdamine, sirutamine küünarliigesest. • Jalgade kõverdamine, sirutamine. Liikumine. Keeramine kõhult seljale, seljalt kõhule. Tasakaal. • Oma keharaskuse tunnetamine (kiikumine). Koordinatsioon • Käte toomine keskjoonele, suu juurde. Käte antud eseme hoidmine haardes, suu juurde toomine. Esemepoole küünitamine, rippuva eseme tabamine. Esemepoole lükkamine.		• Palli sihipärane viskamine (kaaslasele, korvi, märgi pihta jne) ja püüdmine. • Liikumine edaspidi ja tagurpidi. Liikumine varvastel, kandadel. • Tegutsemine mänguväljakul (liumägi jms). • Plastiliini rullimine (alusel, kahe peo vahel), kritseldamine (liigutus küünarnukist) pliatsi või kriidiga (edasi-tagasi, ringselt). • Paberi rebimine ja voltimine kasutades mõlemat kätt.
--	--	---

• Oma kätejälgimine. Peenmotoorika. • Erinevatematerjalide kompimine (nt vesi, liiv). • Erinevatevoolimismasside, näpuvärvidega tegutsemine koos abi ja suunamisega.		
---	--	--

SOTSIAALSED OSKUSED		
I arengutase	II arengutase	III arengutase
- Sotsiaalsed eeluskused. Enda kõrval/läheduses kaaslase märkamine (vaatamine, puudutamine). - Füüsilise kontakti otsimine täiskasvanuga. - Häälitsemine endale tähelepanu tõmbamiseks. - Pilkkontakt. Pilgu lühiajaline fikseerimine. Pilkkontakti lühiajaline säilitamine. - Naeratamine vastuseks kõnetamisele, naeratamine positiivse emotsiooni väljendamiseks.	- Kontakti loomine ja säilitamine. - Kaaslasele käe ulatamine ringis. Füüsilise kontakti otsimine (patsutamine, pai, käest haaramine). - Erinevate hääletoonide mõistmine ja tähenduslik kasutamine. - Helluse ja heameele väljendamine.	- Kontaktiotsimine teise inimesega, käest kinni hoidmine. - Kaaslase kutsumine suunamisel. - Märku andmine abivajadusest. - Pilkkontakti pikemalt hoidmine. - Emotsiooni mõistmine, väljendamine ja juhtimine täiskasvanu suunamisel (nt alternatiivse suhtlusvahendi abil). - Ennast kahjustavast käitumisest hoidumine suunamisel.

<u>Tegutsemine</u> • Paarisharjutuste sooritamine täiskasvanuga koostegvuses. • Patsumängud koos täiskasvanuga. • Peitusemängu, piilumismängu mängimine täiskasvanuga (näo varjamine käte või rätikuga).	• Paarisharjutuste sooritamine koos eakaaslasega füüsilisel suunamisel. • Lihtsa nalja mõistmine tuttavas tegevuses. • Võta-anna mäng täiskasvanuga. • Tegutsemine teist last aksepteerides. • Tegutsemine koos täiskasvanuga lihtsa eesmärgi nimel. • Enda märkamine peeglis, oma peegelpildile reageerimine (naeratamine, häälitsemine). Enda äratundmine pildilt, videos. • Peitusemängu, piilumismängu mängimine täiskasvanuga (näo varjamine käte või rätikuga). • Kaaslaste tundmine nimepidi, ära tundmine pildilt, videos.	• Paarisharjutuste sooritamine koos eakaaslasega suulisel juhendamisel või ettenäitamisel. • Lihtsa nalja mõistmine ja tegemine • Koos eakaaslasega tegutsemine. • Jagamine teistega (suunamisel nt maiused, mänguasjad). • Matkimine (uued tegevused, häälitsused). • Mänguoskus: osalemine ringmängudes, rollimängudes. • Oma asjade tundmine (oma kapp, koolikott, voodi jne). Hoidumine kaaslaste asjade (mänguasjad, toit) loata kasutamisest. • Võimetekohane sotsiaalne käitumine tuttavas situatsioonis (nt
---	---	--

	• Endale osutamine, nimele reageerimine (hommikuring). • Tohib/ei tohi-piirangute harjumuslik täitmine (oma ja teise lapse mänguasi jne). • Oma järjekorra lühiajaline ootamine tegevustes. • Huvastijätuks ja tervituseks lehvitamine.	poes, tänaval; õnnitlemine, tervitamine jne). • Ohtlike olukordade vältimine talle tuttavates situatsioonides. • Jõukohases tegevuses iseseisvalt tegutsemine algusest lõpuni.
--	---	---

IGAPÄEVAOSKUSED		
I arengutase	II arengutase	III arengutase
- Söömine/joomine (vastavalt vajadusele ja võimekusele). - Kätte pandud söögivahendi hoidmine, vajadusel abiga. Söögivahendi suu juurde viimine abiga. Joomine tassist abiga.	Söömine/joomine. Söömine lusikaga (abiga). Joomine tassist: tassi laualt võtmine, suu juurde viimine, joomine, lauale asetamine. Tahke toidu hammustamine.	Söömine/joomine. Harjumuspäraste toitude iseseisev söömine ja joomine tuttavates tingimustes. Puhtuse hoidmine söömisel: enese puhtus, laua puhtus. Salvräti kasutamine.
Riietumine. Nõustumine riietamisega. Kaasa aitamine käte ja jalgade sirutamise-kõverdamisega.	Riietumine. - Riietamisele kaasaaitamine. Käte ja jalgade sihipärane liigutamine riietumisel: käe pistmine varrukasse, jalgade panemine püksisäärtesse. - Mõne riietuseseme (peakatte, jalanõu) seljast, peast, jalast võtmine.	Riietumine. Õpitud riietumis-/lahtiriietumisoskuste võimalikult iseseisev kasutamine tuttavate riietusesemete puhul.
Hügieen.	Hügieen.	Hügieen.

• Nõustumine ööpäevaringse mähkmete kasutamisega ja sinna juurde kuuluvate protseduuridega. • Nõustumine hügieenitoimingutega: näo ja käte pesemine, hammaste pesemine, nina pühkimine, pea kammimine. Suu avamine hammaste pesemiseks.	• Istumine WC-potil (toetatuna, iseseisvalt). • Enesehoolduseks vajalike osatoimingute sooritamine abiga: nina ja suu pühkimine, hammaste pesemine, pea kammimine. • Eneseteeninduseks vajalike toimingute õiges järjekorras sooritamine (alternatiivkommunikatsioonile toetudes).	• WC-sse minemise vajadusest märku andmine. • Nina nuuskamine (meeldetuletamisel). Käte ja hammaste pesemine vähese abiga. • Lihtsad töötegevused: mänguasjade koristamine, laua katmine, koristamine, pühkimine jne.
---	--	---